

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.632/2020/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária előadó bíró,
Dr. Gimesi Ágnes bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. szeptember 29.

Az ügy tárgya: zsarolás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): terhelt2 és társa

Első fok: Pápai Járásbíróság 12.B.126/2012/59. ítélet, 2015. április 23.

tárgyalás

Másodfok: Veszprémi Törvényszék 1.Bf.513/2015/18. ítélet, 2016. szeptember 8.

nyilvános ülés

Harmadfok: —

Az indítvány előterjesztője: terhelt1 rendű terhelt

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

A Kúria a zsarolás büntette és más bűncselekmény miatt terhelt² és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt¹ rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pápai Járásbíróság 12.B.126/2012/59. számú ítéletét és a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.513/2015/18. számú ítéletét terhelt¹ rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Pápai Járásbíróság a 2015. április 23. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 12.B.126/2012/59. számú ítéletével terhelt¹ rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetésében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] és zaklatás vétségében [korábbi Btk. 176/A. § (2) bekezdés a) pont].

[2] Ezért őt – halmazati büntetésül mint különös visszaesőt – 5 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról, a polgári jogi igényről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[3] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék 2016. szeptember 8. napján – az ismeretlen helyen tartózkodó II. rendű terhelt távollétében – tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 1.Bf.513/2015/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: korrigálta az előzetes fogvatartás beszámítására, a polgári jogi igényre és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket. Egyebekben a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

[4] **2.** A Veszprémi Törvényszék a 2019. október 30. napján tartott tanácsülésen meghozott 6.Bpi.630/2019/3. számú végzésével elutasította a II. rendű terhelt perújítási indítványát, mert az elkésett. E végzést a II. rendű terhelt fellebbezése alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2020. február 5. napján tartott tanácsülésen meghozott Bpkf.II.7/2020/4. számú végzésével helybenhagyta.

[5] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt terjesztett előfelülvizsgálati indítványt: az elsőfokú bíróság „joghatóságának hiánya” (helyesen: hatáskörének túllépése), a másodfokú „tárgyalás” (helyesen: nyilvános ülés) védő távollétében megtartása és a bűnösség törvénysértő megállapítása miatt, hatályon kívül

helyezés és „az illetékes” (helyesen: hatáskörrel rendelkező) (járás)bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[6] 1. Az elsőfokú bíróság hatáskörét túllépte, mert „ha az ítélet várható időtartalma meghaladja az öt évet a járásbíróságnak nincs joghatósága”.

[7] 2. A másodfokú bíróság védő nélkül tartott nyilvános ülést, holott társával az Egyesült Királyságban dolgoztak, s ha tudomást szereztek volna róla, visszautaztak volna, hogy kiálljanak az „igazunkért.”

[8] 3. A bűnösség megállapítása törvénysértő, mert a bűncselekményt (helyesen: bűncselekményeket) „nem követtük el”, az állítólagos sértettek pedig elmondták a tárgyaláson: „az eljáró nyomozók mondták, hogy mit valljanak, különben úgy rendezik, hogy ők álljanak a vádlottak padja előtt,” de ezt az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

[9] A Legfőbb Ügyészség a BF.772/2020/2. számú számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben nem alaposnak találta.

[10] 1. Elsőfokon a járásbíróság hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek az elbírálása, amelyeket e törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe [a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 15. §]. A törvényszék hatáskörébe tartozó bűncselekményeket a korábbi Be. 16. § (1) bekezdése sorolja fel, de ezek között sem a minősített zsarolás büntette, sem a zaklatás vétsége nem szerepel.

[11] Így a járásbíróság a hatáskörébe tartozó bűncselekményeket bírált el a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 608. § (1) bekezdés c) pont I. fordulat szerinti abszolút eljárási szabálysértés nélkül, amelyre a hivatkozás nem alapos.

[12] 2. A II. rendű terhelt tekintetében a védő részvétele kötelező [Be. 46. § a) pont], mert a súlyosabb minősített zsarolás büntettének büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. A másodfokú nyilvános ülésen a jegyzőkönyv alapján a terhelt védője jogi képviselő1 jelen volt. Továbbá a másodfokú bíróság a korábbi Be. XXV. Fejezete szerinti külön eljárás keretében tartott 2016. szeptember 8-án nyilvános ülést, amelyre a II. rendű terheltet hirdetményi úton szabályszerűen idézte [korábbi Be. 70. § (2) és (6) bekezdés].

[13] Ekként a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás sem alapos.

[14] Megjegyezte, hogy a II. rendű terhelt idézése a 2016. március 1. napjára kitűzött nyilvános ülésre is szabályszerű volt, mert idézése „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza [korábbi Be. 70. § (7) bekezdés, 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet 31. § (1) és (2) bekezdés], a nyilvános ülés tehát akkor is törvényesen megtartható lett volna a II. rendű terhelt távollétében [korábbi Be. 361. § (1) és (3) bekezdés, 362. § (3) bekezdés].

[15] 3. A felülvizsgálatban irányadó a jogerős ügydöntő határozattal megállapított tényállás [Be. 650. § (2) bekezdés], s nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének és bizonyítás felvételének [Be. 659. § (1) bekezdés].

[16] A bűnösség megállapítását vitató részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

[17] A Legfőbb Ügyészség indítványozta a megtámadott határozatok tanácsülésen történő hatályában fenntartását.

[18] A II. rendű terhelt és védője észrevételt nem tettek.

[19] **III.** A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos, egyebekben a törvényben kizárt.

[20] 1. A II. rendű terhelt szerint a bíróság túllépte a hatáskörét.

[21] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].

[22] Abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte [Be. 608. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulat].

[23] A Legfőbb Ügyészség helytállóan vezette le, hogy elsőfokon a bíróság hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek az elbírálása, amelyeket e törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe (korábbi Be. 15. §), ellenben nem tartozik a törvényszék tételesen meghatározott bűncselekményeket érintő hatáskörébe a II. rendű terhelt terhére rótt minősített zsarolás büntette és zaklatás vétsége [korábbi Be. 16. § (1) bekezdés].

[24] A II. rendű terhelt eleve tévesen hivatkozott arra, hogy „ha az ítélet várható időtartama meghaladja az öt évet a bíróságnak nincs joghatósága”. Ilyen eljárási szabály nem létezik.

[25] Következésképpen e részében a felülvizsgálati indítvány nem bizonyult alaposnak.

[26] 2. A II. rendű terhelt szerint a másodfokú bíróság védő távollétében tartott nyilvános ülésen hozott ítéletet.

[27] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány

terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].

[28] Abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont].

[29] A másodfokú bíróság 2016. szeptember 8-án törvényesen tartott nyilvános ülést a II. rendű terhelt távollétében.

[30] A nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók [korábbi Be. 425. § (3) bekezdés], és arra nézve nincs eltérő rendelkezés, hogy abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértés, ha a nyilvános ülést olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[31] A súlyosabb minősített zsarolás büntette két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, márpedig a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha a bűncselekményre a törvény ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel [korábbi Be. 46. § a) pont].

[32] Vagyis védő részvétele kötelező volt a 2016. november 8-án tartott nyilvános ülésen, ám azon – szemben a II. rendű terhelt állításával – érdekében védő részt vett jogi képviselő1 személyében (másodfokú 18. sorszámú jegyzőkönyv), aki – azt követően, hogy a másodfokú eljárásban a II. rendű terhelt első fokon meghatalmazottként eljáró védője, jogi képviselő2 a megbízást felmondta és a II. rendű terhelt védelmére kirendelt jogi képviselő3 védő részére meghatalmazást adott – a kirendelt védő helyetteseként volt jelen.

[33] Továbbá a másodfokú bíróság két elhalasztott nyilvános ülést (2015. október 8., 2016. március 1.) követően – miután tisztázta, hogy a II. rendű terhelt ismeretlen helyen tartózkodik – 2016. április 28-án vele szemben elfogatóparancsot bocsátott ki, majd a 2016. május 23-án kelt megkeresésére (másodfokú 13. sorszámú irat) a megyei főügyészség indítványozta a nyilvános ülésnek a II. rendű terhelt távollétében történő megtartását (másodfokú 14. sorszámú irat).

[34] Ezután a másodfokú bíróság a korábbi Be. XXV. Fejezetében szabályozott külön eljárásra tért át: az ismeretlen helyen tartózkodó II. rendű terheltet kötelezően hirdetményi úton idézte [korábbi Be. 70. § (1) bekezdés c) pont, (5) bekezdés], s a hirdetmény tizenöt napra kifüggesztése megtörtént mind a másodfokú bíróság, mind a címzett utolsó ismert belföldi lakóhelye szerinti helyi önkormányzat hirdetőtábláján azzal, hogy az iratot a hirdetménynek a bíróságnál történt kifüggesztésétől számított tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni [korábbi Be. 70. § (6) bekezdés].

[35] A II. rendű terhelt hirdetményi idézése tehát szabályszerű volt, azaz a másodfokú bíróság 2016. szeptember 8-án törvényesen tartott nyilvános ülést a távollétében.

[36] A Kúria hangsúlyozza: a Magyarország területén élő terhelt köteles a lakóhelyének, illetve a tartózkodási helyének címét, valamint a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerinti értesítési címét és annak megváltozását az elköltözés – értesítési cím esetén a megváltozása vagy megszűnése – után három munkanapon belül annál a bíróságnál, ügyésznél, illetve nyomozó hatóságnál bejelenteni, amelyik vele szemben büntetőeljárást folytat [korábbi Be. 43. § (5) bekezdés 1. mondat]. Ennek elmulasztása esetén – ha ehhez e törvény más jogkövetkezményt nem fűz – a terhelt rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető (uo. 2. mondat). Erre a terheltet a nyomozás során az első kihallgatásakor, a bírósági eljárásban a vádirat kézbesítésekor figyelmeztetni kell (uo. 3. mondat) – ezek a figyelmeztetések megtörténtek.

[37] A II. rendű terhelt viszont elmulasztotta a lakóhelyének, illetőleg tartózkodási helyének bejelentését, mulasztásának jogkövetkezményét az eljárásnak a távollétében lefolytatása képezte, valamint a mulasztás jogkövetkezményeire figyelmeztetése sem maradt el. Vagyis a II. rendű terhelt viseli mulasztásának jogkövetkezményét.

[38] A Legfőbb Ügyészség úgy látta, az idézés „nem kereste” jelzéssel visszaküldése miatt a nyilvános ülés 2016. március 1. napján már törvényesen megtartható lett volna. Ez azonban formális megközelítés. A másodfokú bíróság ugyanis körültekintően eljárva tisztázta, hogy részéről a II. rendű terhelt – miként maga hivatkozott (az egyébiránt be nem jelentett) külföldi tartózkodására – ismeretlen helyre távozásával elérhetetlenné vált. Másként fogalmazva: a „nem kereste” helyzet mögött ténylegesen az ismeretlen helyen tartózkodás állt, aminek törvényes jogkövetkezménye volt a távolléti eljárásra való áttérés.

[39] A felülvizsgálati indítvány ezen részében sem bizonyult alaposnak.

[40] 3. A II. rendű terhelt szerint bűnösségének megállapítása törvénytört.

[41] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügyszöveg határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[42] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye, a jogerős ügyszöveg határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[43] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügyszöveg határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszöveg határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[44] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mert azok indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, ám szükségtelennek találja a tényállás tisztázásához. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[45] Ugyanakkor a II. rendű terhelt az indítványban kifejezetten az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását – ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

[46] Ezért a Kúria nem vizsgálhatta a II. rendű terhelt irányadó tényállással merőben ellentétes érveinek helytállóságát. Egyébiránt a kötelezően irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza az adott bűncselekmények törvényi tényállásának alapjául szolgáló tényeket.

[47] 4. A Kúria a II. rendű terhelt tekintetében hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó más abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

Az indítvány elvi tartalma

[48] Az elsőfokú bíróság hatáskörének túllépése. A másodfokú nyilvános ülés védő távollétében megtartása. A bűnösség törvénysértő megállapítása.

A döntés elvi tartalma

[49] A felülvizsgálati indítvány nem alapos. Az elsőfokú bíróság a hatáskörébe tartozó bűncselekményeket bírált el. A másodfokú bíróság a terhelt által be nem jelentett lakóhelyre, illetőleg tartózkodási helyre távozása folytán a korábbi Be. XXV. Fejezete szerinti külön eljárásra áttérve mindenekben törvényesen (elfogatóparancs, ügyészégi indítvány, szabályszerű hirdetményi idézés) az ismeretlen helyre távozott terhelt távollétében és védő részvételével tartott nyilvános ülést. A felülvizsgálati indítvány egyebekben a törvényben kizárt, mert a bűnösség megállapítása nem kifogásolható az irányadó tényállás törvényben tilalmazott támadásával.

Záró rész

[50] A kifejtettek értelmében a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva – a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt: a megtámadott határozatot nem

ügydöntő végzéssel a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].

[51] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. szeptember 29.

Dr. Feleky István s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró